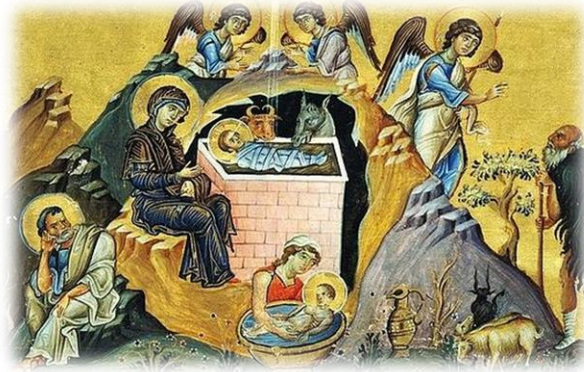

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΣΕΠΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΚΟΝΔΑΚ¹

ΣΒΕΤΟΜΕ И СΒΕΠРЕЧАСНОМЕ РОЉЕЊУ ГОСПОДА НАШЕГА ИСУСА ХРИСТА

Ακρόστιχος:

ΤΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΡΩΜΑΝΟΥ Ο ΥΜΝΟΣ²

Ακροστιχ:

ΣΜΙΡΕΝΟΓΑ ΡΟΜΑΝΑ ΧΙΜΝΑ³

¹ Превод господина Марка Пантића са јелинског према: ΡΩΜΑΝΟΥ ΜΕΛΩΔΟΥ, ΥΜΝΟΙ, Απόδοση στα Νέα Έλληνικά: Αρχιμανδρίτης Ανανίας Κουστένης, Έκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2003.

² Чињеница је да св. Роман Мелод није потписивао своје химне на нама уобичајен начин. Ипак, своје иницијале, односно, своје име уз пратећи атрибут „смиреног“ записивао је преко акростиха својих химни. Дакле, почетно слово сваког икоса (строфе) у химни јесте једно од слова његовог имена. То се примећује у оригиналном тексту, с тога смо ми навели изворни облик акростиха заједно са преводом (прим. прев.).

³ Св. Роман Мелод је био творац кондака који су брзо постали главна форма рановизантијског црквеног песништва. Временом их је, почев од св. Андреја Критског па до св. Јована Дамаскина, потиснуо канон. Сличну форму древним кондацима имају данас веома популарни акатисти

Глас 3.

Прослов⁴

Дјева данас Надсуштаственога рађа, а земља Непреступноме пећину
приноси;

анђели са пастирима славослове, а мудраци, звездом вођени,
путем долазе јер ради нас роди се Дете младо, Бог превечни.

Икос 1.

Дођите да видимо како нам Витлејем Рај отвори;

ужитак скривени нађосмо,

зато дођите да узмемо дарове Раја унутар пећине;

тамо се појави корен милостиње, из које опроштај ниче,

тамо унутра појави се извор нерукотворени

од ког некада Давид да попије жудеше;

тамо унутра налази се Дјева која одојче роди

и одмах жеђ Адамову и Давидову утоли;

због тога ка пећини похитајмо, тамо где се роди Дете младо, Бог
превечни.

(кондаци и икоси са сталним рефреном). Најпознатији проучаваоци Романовог песничког стваралаштва били су: француски кардинал Питра, немачки византолог Крумбахер и леонтопољски митрополит Софроније Евстратиадис.

⁴ Или, другачије, кукулион.

Икос 2.

Творац и Отац мајке изволео је и Син њен је постао;

Спаситељ одојчади, Одојче у колевци положено;

и покушавајући да Га спозна она што Га роди говораше му:

„Кажи ми, дете моје, како си посејан и како изниче?

Гледам те, чедо моје и запањена остајем, јер те дојим, а безбрачна сам
остала

и док те у пеленама гледам, девичанство своје још увек
запечаћеним сматрам, јер га ти сачува, ти који изволе и постаде

Дете младо, Бог превечни.

Икос 3.

Узвишени Царе, какву везу ти имаш са нама који падосмо?

Саздатељу неба, зашто код земаљских дође?

Да ли си пећину заволео, или си на колевку љубоморан постао?

Ево како се ни место не нађе за слушкињу твоју у месту где дођосмо;

ал' не само место, већ ни пећина, јер је ово овде туђина;

али кад Сарра одојче роди, наследство велико јој се даде, а мени ни
гнездо једно.

Зато пећину искористих у коју се ти вољно усели,

Дете младо, Бог превечни.“

Икос 4.

И док разговор узвишени водише и мољаше онога,
који све тајне познаје, чу мудраце где дете траже.

И одмах им рече: „Ко сте?“, а они је упиташе:

„Ко си, заиста, ти, која такво дете роди? Ко је отац твој и ко је матери
твоја?

Јер ти без мужа матери и хранитељ детета постаде,
оног, чију звезду видесмо и схватисмо да је у свет дошао
он, Дете младо, Бог превечни.

Икос 5.

Јер нам тачно Варлаам представи смисао речи што пророкова,
рече да ће Звезда засијати, Звезда која гаси сва гатања и предвиђања;
Звезда која руши говоре мудраца, све загонетке и мисли њихове;
Као Звезда се појави од свих звезда сјајнија, јер је свих звезда Саздатељ,
о којој је пророштво изречено. Од Јакова изсијава,
Дете младо, Бог превечни.“

Икос 6.

А кад Марија чудесне речи саслуша, сагну се и Чеду своме поклони се
и плачући му рече: „Све је превелико и величанствено,

све што си за мене ништавну, о, Дете моје, учинио;
види како те мудраци траже, за ликом твојим источни цареви трагају
и усрдно моле да те виде богати из народа твога;
јер су они, заиста, народ твој којима се показа ти, Дете младо, Бог
превечни.

Икос 7.

И зато што је народ твој, нареди им, о, Дете моје,
да унутра уђу и виде богато немање и часно сиромаштво;
тебе самог као славу и понос имам и због тога се не срашим;
ти си украс колевке и лепота моја;
извољевај, нека уђу, брига ме није за скромност одаје,
јер у рукама тебе, благо своје, држим, тебе, кога су цареви дошли
видети,
цареви и мудраци који чуше да се појави ти, Дете младо, Бог
превечни.

Икос 8.

Исус Христос Који је ваистину Бог наш, на мисао мајке своје мудро
одговори:
„Уведи унутра оне које речју доведох; јер реч моја обасја оне који ме
траже;
јесте звезда догађај показала, али је то, у ствари, сила умна

са мудрацима заједно дошла јер мени служи,
те још увек стоји, предодређење своје извршујући
и сијањем својим показује место где се роди **Д**ете младо, Бог превечни.

Икос 9.

Сада, дакле, прихвати о, смерна, прихвати оне што ме прихватише;
са њима се заиста налазим, баш као у загрљају твоме у ком ме држиш;
од тебе се нисам удаљио, а са њима сам заједно дошао.“

И она врата отвара и друштво мудраца прихвата;
двери отвара неотворена, капију, кроз коју само Христос прође;
двери отвара она која се отвори и нимало чистоте и блага не изгуби,
двери отвори она од које се двери родише, **Д**ете младо, Бог превечни.

Икос 10.

Мудраци одмах у одају утршаче и кад Христа видеше, одмах
занемеше,
јер мати његову и заручника њеног видеше те уплашени рекоше:

„Да ли је он дете без порекла људског,

и како то још увек, о, кћери, заручника у дому твоме видимо?

Зар нису осудили бременитост твоју?

Можда погрешно схваћено буде са Јосифом становање твоје?

Имаш пуно оних који ти завиде и траже да виде где се роди

Дете младо, Бог превечни.“

Икос 11.

Марија мудрацима одговори:

„Да вам објасним зарад чега Јосифа држим у дому своме;

желим да сведочи свима онима који ме оптужују, јер ће он казати

све оно што је о Детету моме чуо;

јер док спаваше виде анђела светог где га обавештава како

благословена постадох,

лик блистави Јосифа смушеног ноћу обавести о свему ономе што га

мучише,

због тога је Јосиф заједно са мном, е, да би потврдио да се заиста

родило

Дете младо, Бог превечни.

Икос 12.

Најјасније казује све оно што чу,

обилато приповеда све што је сам видео, на небу и на земљи;

о пастирима, о анђелима који са људима прослављаху,

за вас мудраце, који пред собом на путу имасте

звезду што вас вођаше и пут вам осветљаваше.

Због тога оставите питања ваша и приповедајте нам шта се вама
догоди,

одакле дођосте и како схватисте да се појави Дете младо, Бог
превечни?“

Икос 13.

И кад ово Пресвета мудрацима рече, светиљке истока њој одговорише:

„Желиш сазнати како смо овде дошли?

Из земље Халдеја, у којој не прихватају да је Господ 'Бог богова',
из Вавилона у ком не знају ко је створио све оно што обожавају;

тамо дође и отуда нас преузе светлост детета твог

од обожавања ватре Персијанаца;

остависмо ватру која све уништава и угледасмо ватру која освежава,

Дете младо, Бога превечног.

Икос 14.

Све је таштина над таштинама

и нико се међу нама не налази ко такве ствари прихвата,

јер једни заваревају, а други су заварани.

Због тога, о, Дјево, захваљујемо одојчету твоме

што нас ослободи, не само од заблуде, већ од сваког зла

у свим земљама кроз које прођосмо, од народа варварских,

од језика непознатих, док смо земљом корачали и трагали,
звезду за светиљку имајући и са жудњом тражили место где се роди

Дете младо, Бог превечни.

Икос 15.

Звездану светиљку за водитељку имајући Јерусалим читави прођосмо
и засигурно речи пророчке испунисмо.

Чусмо да Господ припрети како ће Јерусалим местом трагања
учинити;

зато изокола долазимо јер извољевамо пронаћи

благо Божије; ал' га не нађосмо јер узето беше,

ковчег његов са свим добрим што га од давнина чуваше;

све некадашње прође, јер све обнови Дете младо, Бог превечни.“

Икос 16.

„Истина“, одговори Марија верним мудрацима,

„читав Јерусалим прођосте, град, који пророке своје убија;

И како неометано прођосте кроз њега који све убија?

Како Ироду измакосте, њему, чије срце за убиством уместо за законом
жуди?“

И они њој одговорише: „Кћери, од њега се нисмо сакрили,
већ смо га исмејали; са свима смо говорили, питајући где се родило

Дете младо, Бог превечни.“

Икос 17.

А када Богородица речи ове од мудраца чу, тада им каза:

„Шта су вас цар Ирод и фарисеји питали?“

„Прво Ирод, а после, као што каза, и главешине народа твога,

покушаше од нас тачно сазнати време звездиног исијавања;

и кад утврдише, чудо не схватише, да виде оног, за којим трагаху, не
пожелеше,

јер свима који траже јавља се Дете младо, Бог превечни.

Икос 18.

Полуделим нас сматраше безумни и питаше нас: 'одакле и када
дођосте?

Како сте путеве непознате прошли?'

А ми их по реду питасмо да нам одговоре оно што знају;

'Како сте ви некада пут нашли у пустињи бескрајној кроз коју
прођосте?

Онај који је Јевреје из Египта извео, тај исти близу себе
сада Халдејце доведе, тада стубом огњеним, а сада звездом показа

Дете младо, Бога превечног.

Икос 19.

Звезда свуда пред нама путоваше, као некада пред вама са штапом у
руци Мојсије,
одасвуд скупљајући светлост богопознања;
вас некада манна засити, а стена вам жеђ утоли;
нас нада у звезду одушеви и радост због ње нас засити;
и у Персију да се вратимо, иако је пут тежак, на то ни помислили
нисмо,
јер жудесмо да видимо, да се поклонимо и прославимо
Дете младо, Бога превечног'."

Икос 20.

Мудраци речи ове изговорише, а смерна све то запечати,
а Одојче, са обе стране речено потврди;
материцу Пресвете, после рађања, недирнутом сачува,
а мудрацима у повратку ум и стопе њихове одморним учини,
јер нико од њих умор не осети, као што се ни Авакум не умори
кад код Данила отиде;
јер онај који се пророцима јавио, тај исти се и мудрацима јави,
Дете младо, Бог превечни.

Икос 21.

А после свих приповедања, мудраци у руке своје дарове узеше
и поклонили се извору свих дарова и мириса свих,
а потом Христу злато, смирну и тамјан принеше говорећи:
„Прихвати дар троструки, као што од серафима трисвету песму
примаш;
занемарити их немој као дарове Каинове,
већ са задовољством прихвати као принос Авељев,
молитвама оне која те роди и узрок твога доласка нама постаде,
Дете младо, Боже превечни!

Икос 22.

Дарове прекрасне непорочна гледаше, како их мудраци у рукама
држаше,
ничице падаше и клањаше се;
звезда показиваше пастире где прослављају, Творца свега и
Створитеља свих;
овако говораше и мољаше: „Дете моје, ти који три дара прихвати,
три молбе, ја која те родих, извољевам да ми испуниш;
Молим те, подари добре ветрове, добре плодове земљи и људе сачувај!
Спријатељи се са свима мене ради, јер се ти зато роди
Дете младо, Боже превечни.

Икос 23.

Истина је, Спаситељу мој милостиви, како нисам само матери твоја,
нити те без циља дојим, тебе, који млеко дарујеш, већ те за све срдечно
молим;

учинио си ме устима и поносом читавог рода мог;
јер мене за силног заштитника, прибежиште и потпору има васељена
твоја;

у мене гледају они који су прогнани из раја, уживања пуног,
јер их поново враћам и чиним да сва добра осете преко мене која те
родих,

Дете младо, Бога превечног.

Икос 24.

Спаситељу мој, спаси свет, јер због тога на земљу дође;
учини да се све твоје преовлада, јер због тога ти засија
мени и мудрацима и творевини свој;
погледај, ево мудраца којима светлост лица свога показа,
клањају ти се и дарове лепе и корисне приносе,
јер ми то треба, зато што се спремам у Египат путовати и са тобом
отићи,
због тебе, Путеводитељу мој, Сине мој, Творче мој и Избавитељу мој,

Дете младо, Боже превечни!“

* * *

Спомен преподобног Романа Мелода, у словенским народима званог
и Слаткопојац, Православна Црква прославља на дан Покрова
Пресвете Богородице и преподобног Јована Кукузеља, такође мелода и
химнографа, 1/14. октобра.

Тропар, глас 8.⁵

Чудесну милост твоју спознавши
и као Језекиљ позив не од људи примивши,
међу песницима славитељ твој, Господе, Роман
теби принесе мелодичну химну подвига свога.
Посети нас молитвама његовим и Богородице,
Једини Многомилостиви.

---

⁵ Састав Л. Љ. од 14. октобра 2016. године.

Тропар, глас 3.⁶

Подвигом поста, молитве и бдења,
дубином вере и смирене мудрости,
од младости си свукао старог човека,
равноанђелском живљењу се уподобивши,
преподобни Романе Слаткопојче,
достојан си био јављања Богородице,
која ти заповеди да поједеш дивни свитак
и тако ти предаде дар писања песми,
одмах си запевао као анђели небески
славу оваплоћеном од ње, Сину Божјем.

Моли се за нас Господу
да дарује свима који певају Христа Животодавца
сагласну песму, мир и велику милост.

Тропар, глас 4.

Као труба богопријатна небеских песмопевања,
богодануто си развеселио Цркву Христову
божанственим својим песмама.

Богородицом си био чудесно просвећен
и свету си засијао као божански песмословац.

Зато те с љубављу поштујемо,
преподобни Романе.

---

⁶ Превод са црквенословенског Л. Љ. према изворнику на: <https://ustavschik.livejournal.com/31051.html> и <https://azbyka.ru/days/sv-roman-sladkovec> Акатист се може наћи на: <http://orskxram.prihod.ru/akafist/view/id/1141602>

Тропар, глас 3.

Од младости живљењу равноанђелском ревнујући,
веру, смирену мудрост и трпљење стекавши,
преподобни Романе Слаткопојче,
обитељ Светога Духа био си
и изабраник Божје Мајке показао си се,
и од ње милостиво се удостоји дара славити Бога.
Ради тога моли се за нас, недостојне ученике своје,
да опевамо слаткогласно с тобом славу
ради нас оваплоћеном предвечном Богу.

Кондак, глас 8.

Божанственим врлинама Духа
од младости се украсивши, Романе премудри,
Цркве Христове био си пречасни украс,
јер си је украсио прекрасним певањем, блажени.
Зато те молимо:
подај онима који желе твој божанствени дар
да ти вапијемо:
радуј се, оче преблажени, красото црквена.